

בס"ד, ו' בכסלו תשפ"ג
30 בנובמבר 2022
תיק מס' 82171

פסק דין

לבין	בעניין שבין
הנתבע	התובע
מוכר רכב	קונה רכב

א. רקע כללי ותמצית טענות הצדדים

התובע קנה רכב מסוג מזדה מהנתבע ביום שישי כב אב תשפ"ב. במחיר של 34,500 ₪ (מחירון לוי יצחק ביום המכירה 37,852 ₪). המוכר הצהיר על התקלות הידועות לו והקונה קיבל זאת מבלי לבדוק את הרכב במכון בדיקה. לדברי התובע, מייד אחרי שביצע את ההעברת הבעלות, ביצע פניית פרסה ושמע רעשים מחלקו האחורי של הרכב, רעשים אשר חזרו גם כאשר ביצע פניה חדה בכניסה לביתו (אחרי נסיעה קצרה). בהמשך הנסיעה, טען התובע שהרגיש בעיה גם בבולמי הזעזועים. הוא דיווח על שתי בעיות אלו לנתבע מייד אחרי השבת (יום ראשון כ"ד אב). חלק מהליקויים עליהם הצהיר הנתבע תוקנו על ידי התובע למחרת ביום שני כ"ה אב, ובנוסף לטיפול שוטף שבוצע לרכב עלות התיקונים הייתה לדברי התובע ל 1500 ₪.

אלא שהבעיה שגרמה לרעש לא תוקנה. כעת הנתבע סירב לבקשת התובע לבטל את המקח או לטפל בבעיה. בתאריך י"א אלול תשפ"ב, נבדק הרכב על ידי התובע במוסך מורשה שמצא כי קיימת בעיה בדיפרנציאל ונדרש להחליפו. הצעת המחיר להחלפת הדיפרנציאל בחלק משומש במוסך, כולל עבודה היא בסך 4,500 ₪. עלות הבדיקה עמדה על סך 188 ₪ (הוגשה חשבונית מהמוסך מס' 296893).

התובע דורש לבטל את המקח וכן לקבל בחזרה את הוצאותיו שהגיעו לסך של 2,000 ₪.

הנתבע טוען כי הוא לא שמע כל רעשים לפני שמכר את הרכב, לפיכך יתכן והתקלה נוצרה ברשות התובע ועל טענת מקח טעות להידחות. לחילופין טוען התובע כי ברכב ישן עשויות להיות תקלות שאינן ידועות למוכר והתובע קיבלו כמות שהוא והוא אינו יכול לחזור ולבטל את המקח. כמו כן טוען התובע כי התובע היה יכול לשמוע את הרעשים (אם היו) גם בנסיעת המבחן שערך לרכב לפני העברת הבעלות, ואם לא עשה זאת, הוא אינו יכול לטעון עוד לטענת מקח טעות.

אחרי שמיעת טענות הצדדים בבית הדין, בית הדין בהסכמת הצדדים פנה למכונאי רכב. בעדות טלפונית שניתנה באזני הצדדים אשר אף הפנו את שאלותיהם למומחה. המומחה שמע מהתובע מהו סוג הרעשים ומהיכן הם נשמעים ואישר כי יתכן והדבר יכול להצביע על תקלה בעיה בצירייה

עמוד 1 מתוך 15

משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים 91080 P.O.B 8178 Jerusalem
טל' 02-5371485 Tel 02-5379626 פקס 02-5379626 Fax
www.erezhemdah.org beitdin@erezhemdah.org ע"ר מס' 580120780

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois

או בדיפרנציאל, ואף הציע דרך כיצד לוודא זאת. לדבריו בכל מקרה בעיה זו לא נגרמת כתוצאה מהנסיעות אותן ביצע התובע. עוד הוסיף המומחה ואמר שהעובדה שהרעשים לא נשמעו על ידי הנתבע הינה תופעה מוכרת לפיה בעלי הרכב מתרגלים לרעשי רכבם ולעיתים אינם רגישים לרעשים חריגים.

ב. הצעת הפשרה וביצועה

בית הדין הציג לפני הצדדים את עקרונות ההלכה הרלוונטיים במקרה שלהם מבלי להכריע במחלוקת באופן החלטי, ובעקבות כך הציע התובע לנתבע פשרה. בעזרת בית הדין הצדדים ניהלו משא ומתן אודות מתווה הפשרה עד אשר הגיעו לנוסח שהוסכם על ידם. על פי הסכם הפשרה היה אמור התובע לשמור אצלו את הרכב במצב תקין עד אחרי חג הסוכות. לאחר מכן להעביר אותו לנתבע לשם מכירתו עם כל המסמכים הנדרשים לשם כך. אז הנתבע היה אמור למכור אותו ולהעביר את הסכום שיקבל לתובע. הצדדים ביצעו מעשה קניין על הפשרה אך זו הותנתה בכך שלרכב לא יגרם כל נזק נוסף בתקופה בה ישאר אצל התובע. בית הדין הוסיף ושמר לעצמו את הזכות לפסוק את הדין אם הפשרה לא תתממש מכל סיבה שהיא. בפועל התובע העביר את הרכב לנתבע, אך לטענתו של הנתבע הרכב לא הוחזר תקין כפי שנמכר, ולפיכך שני הצדדים ביקשו לחזור בהם מהסכמתם לפשרה. הואיל והפשרה לא התממשה, בית הדין קובע כי הפשרה בטלה וניגש לפסוק את הדין על פי ההלכה.

ג. נושאי הדיון

1. רכב שנמצא בו מום אחר שנמכר
2. השפעת מועד גילוי התקלה על היכולת לטעון למום
3. ספק ברשות מי נוצר הפגם
4. תקלה הניתנת לגילוי בקלות
5. פיצוי, תיקון או ביטול המקח

ד. רכב שנמצא בו מום אחר שנמכר

כאשר קונה מגלה אחרי רכישת רכב ליקויים שהיו קיימים בעת המכירה שלא ידע על קיומם, ההלכה מאפשרת לו לטעון טענת "מקח טעות". בבסיס טענה זו עומד העיקרון שיש צורך בגמירות הדעת לצורך ביצוע המכירה. במקרה של מקח טעות, המוכר והקונה סיכמו על מוצר אחד, ובפועל קיבל הקונה מוצר שונה, ועל כך לא היתה גמירות דעת. בעיה זו אינה מצביעה בהכרח על התנהגות בלתי מוסרית מצדו של המוכר שהסתיר את הליקויים, שכן היא קיימת גם כאשר ברור לנו שהמוכר

לא ידע כלל מקיומם (ראו שולחן ערוך חו"מ רלב, יא, יב, יח-כ ועוד; פסי"ד ארץ חמדה גזית 607; חוקי התורה: מקח טעות עקב אי התאמה, סעיף 3).

כאשר מתגלה אחרי המכירה פגם מהותי, או שאינו ניתן לתיקון קובעת ההלכה כי זכותו של הקונה לדרוש את ביטול העסקה כפי שכותב השולחן ערוך (חו"מ רלב, ג):

המוכר לחבירו קרקע או עבד או בהמה או שאר מטלטלים, ונמצא במקח מום שלא ידע בו הלוקח, מחזירו אפילו לאחר כמה שנים, שזה מקח טעות הוא.

כלומר במידה והקונה מעוניין בכך עליו להחזיר את הרכב למוכר, והמוכר יחזיר לו את מלא התשלום שקיבל. כפי שנראה להלן קיימת אפשרות חלופית לפיה הקונה רשאי לתקן את התקלות ולקבל על כך פיצוי כספי מהמוכר. בהמשך נעמוד על האבחנה בין האפשרויות השונות ועל השאלה באלו מקרים אנו נעדיף את ביטול המקח ובאלו נבכר את אפשרות הפיצוי.

ההלכה אינה מגבילה בזמן את הזכות לדרוש את ביטול המקח בטענת פגם (זאת בניגוד לטענת אונאה). אולם אם הקונה המשיך לנסוע ברכב אחרי איתור הפגם, ולא הודיע שברצונו לבטל את המקח, יש להניח כי הוא מחל על הפגם ולאחר זמן התחרט מסיבה אחרת, ולא יוכל לדרוש שוב את ביטול המקח כפי שכותב הרמב"ם מכירה טו, ג; אשר נפסק להלכה בשולחן ערוך בהמשך הסעיף שהובא לעיל:

...מחזירו אפילו לאחר כמה שנים, שזה מקח טעות הוא, והוא שלא ישתמש במקח אחר שידע במום. אבל אם נשתמש בו אחר שראה המום, ה"ז מחל ואינו יכול להחזיר.

האחרונים מבארים כי את העקרון לפיו שימוש במקח מונע את האפשרות לטעון טענת מקח טעות יש לפרש לפי טעמו, ובכל מקרה בו מוכח שהשימוש לא מוכיח את קיומה של מחילה אין למנוע מהקונה לטעון טענת מקח טעות. לכן כתב בספר ארחות משפט (נתיב לב, יז, מובא בפתחי תשובה חו"מ רלב, א) כי אם הפגם התגלה באמצע נסיעה, רשאי הקונה להמשיך לנסוע ברכב עד שיגיע לביתו ונסיעה זו כשלעצמה לא תמנע ממנו לדרוש את ביטול המקח. זאת, כיוון שהקונה לא היה יכול להישאר באמצע הדרך ללא תחבורה. מאותה סיבה פסק בספר נתיבות המשפט (רלב, א ד"ה ונראה) כי אם הקונה ניסה לתאם מועד להחזרת הרכב אך לא עלה בידו בשל עיכובים התלויים במוכר, והשבתת הרכב עד החזרתו היתה כרוכה בהפסד ממוני, הקונה רשאי להשתמש בו ולבטל את המקח לכשיוכל. יתר על כן, כתב ערוך השולחן (חו"מ רלב, ד) כי אם הקונה הודיע למוכר סמוך לגילוי התקלה על קיומו של הפגם ועל רצונו לבטל את העסקה, אזי גם אם טעה ולא הפסיק מייד להשתמש בו, אין הכרח לראות בכך מחילה על זכותו לביטול המקח.

עמוד 3 מתוך 15

משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים 91080 P.O.B 8178 Brurya St. **Main Office:**
טל' 02-5371485 Tel 02-5379626 פקס 02-5379626 Fax www.eretzhemdah.org beitdin@eretzhemdah.org ע"ר מס' 580120780

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois

ומן הכלל אל הפרט. במקרה שלפנינו התובע טוען שהרעשים לא נשמעו בנסיעת המבחן שערך לרכב לפני קנייתו ביום שישי אולם הם הופיעו לראשונה בנסיעתו לביתו עם הרכב, ובכל מקרה הוא הודיע על כך לנתבע ודרש את ביטול המקח מיד לאחר השבת, ביום ראשון. הוא אמנם לא השיב את הרכב לנתבע אך היות והוא דרש זאת מייד, ואין להוכיח מהעובדה שהמשיך להשתמש בו עוד זמן מה שחזר בו מדרישתו או שמחל על זכותו.

לפיכך, הקונה זכאי לבטל את העסקה למרות שהשתמש ברכב לאחר שהתקלה התגלתה.

ה. ספק ברשות מי נוצר הפגם

השולחן ערוך מתייחס בשתי הלכות למקרה בו הפגם לא התגלה מייד עם קבלת החפץ, אלא לאחר זמן, ועולה ספק מתי נוצר, האם אצל המוכר או אצל הקונה. במקום אחד הוא קובע כי יש להניח כי החפץ נמכר ללא פגם, וזה נוצר אצל הקונה (שולחן ערוך חו"מ רלב, יא):

המוכר בהמה לחבירו לטבחה, ושחטה ונמצאת טרפה... ספק אם ניקב תוך ג' (=ימים) אם לאו, על הלוקח להביא ראיה, ואם לא, יפסיד ויתן הדמים אם הם עדיין בידו.

כמובן שאם הקונה יצליח להוכיח באופן ברור שהפגם היה קיים קודם הקניה הוא יהיה זכאי לטעון טענת מקח טעות, אולם כל עוד לא יעשה כן יש להניח כי הפגם התרחש ברשותו והוא אינו יכול לפנות בטענה כלפי המוכר.

לעומת זאת בהמשך הסימן, פוסק השולחן ערוך, שאין לצאת מתוך נקודת הנחה שהמום נולד אצל הקונה אלא יש להעריך זאת באמצעות בעל מקצוע, ורק במקרה של ספק אצל בעל המקצוע יש לנקוט בכלל "המוציא מחברו עליו הראיה" ולמעשה להטיל על הקונה את חובת ההוכחה (שם, טז):

ראובן שמכר לשמעון גבינות, ולאחר שלשה ימים פתח ומצאם מרוקבות ריקבון (גדול), ישאלו לעושי גבינות בכמה זמן ראוי לבא ריקבון ועיפוש כזה, אם יאמרו שנעשה הריקבון בבית המוכר נמצא שהיה מקח טעות, ואם הדבר ספק, המוציא מחברו עליו הראיה.

את ההבדל בין שתי ההלכות מסביר הסמ"ע (שם, ס"ק לה):

ולא דמי למוכר לחבירו בהמה לשוחטה ונמצאת טריפה ואין ידוע אם קודם הקניה או אחר הקניה נטרפה, דפסקו הטור והמחבר [טור סעיף י' ומחבר] בסעיף י"א דעל הלוקח להביא ראיה, ואם אין לו ראיה מוציאים המעות מידו. דשאני התם דמעמידן הבהמה על חזקתה וסתם בהמה אינה נטרפת, וברשות הלוקח נעשה הספק ואמרינן כאן נמצא כאן נתהוה המום. מה שאין כן גבינות דאין להם חזקה, דרוב גבינות כשנתיישנו דרכן להתליע.

עמוד 4 מתוך 15

כלומר ההלכה מבחינה בין פגם שנוצר על ידי גורם חיצוני, ובין פגם המופיע בחפץ עם הזמן. אם הפגם נוצר על ידי גורם חיצוני, יש להניח כי הפגם נולד ברשות הקונה. אולם אם הפגם מופיע עם הזמן בחפץ מפאת התיישנותו אין לחפץ חזקה שישאר שלם ותקין לנצח, לפיכך יש להעריך את מועד התרחשותו על ידי בעל מקצוע.

אם ניישם זאת בנוגע לתקלות ברכב נאמר כי מכה או שריטה שנמצאה ברכב יש להניח כי נוצרה אצל הקונה כל זמן שלא הוכח אחרת. לעומת זאת, בנוגע לפגם שנוצר במשך הזמן כתוצאה משימוש ושחיקה כגון תקלה מכנית או חשמלית המופיעה עם הזמן ברכב משומש וישן, יש להתייעץ עם מכונאי רכב מוסמך ומנוסה המוסכם על שני הצדדים, אשר באמצעות מקצועיותו ונסיונו ינסה להעריך את מועד יצירת הפגם.

במקרה זה מדובר על תקלה מכנית, ולכן בית הדין פעל כהוראת השולחן ערוך ופנה, בנוכחות הצדדים, לבעל מקצוע אשר יעריך מתי נוצר המום שהתגלה בדיפרנציאל זמן קצר ביותר אחרי רכישתו. המכונאי קבע באופן נחרץ כי תקלה בדיפרנציאל נוצרת לאורך זמן ממושך והיא היתה כבר כאשר הרכב היה ברשות המוכר.

לפיכך יש לקבוע כי התקלה היתה קיימת ברכב בעת שנמכר לקונה.

ו. תקלה הניתנת לגילוי בקלות

נחלקו הראשונים במקרה בו הפגם ניתן לאיתור בקלות על ידי הקונה, האם הוא יכול להוות עילה לביטול המקח לאחר זמן (ראו בעניין זה פסי"ד ארץ חמדה גזית 1-77036). המגיד משנה (הלכות מכירה טו, ג) מביא דעה המגבילה את האפשרות לטעון למקח טעות במקרים מעין אלו:

ויש מי שכתב שאם היה הדבר שהלוקח יכל להבחינו לאלתר כגון שיכולין לנסותו ולטועמו ולא הקפיד לעשות כן והמוכר מכר לו סתם, אינו חוזר.

הסמ"ע (רלב, י) מביא דעה זו ומהקשר דבריו משמע שהבין כי במקרה זה יש להניח כי הקונה ידע על המום במקח ומחל, ולאחר זמן התחרט וביקש לבטל את המקח מסיבות אחרות.

לעומת זאת המשנה למלך (הלכות מכירה טו, ג) סבור כי דעה זו נדחתה על ידי הרמב"ם בשתי ידים:

ואין ספק ד"יש מי שכתב" שהביא הרב המגיד, חולקים עליו הרי"ף ורבינו ז"ל. דלדברי יש "מי שכתב" משמע דאין חילוק בין הונאה בדמים לנמצא בו מום, דכך לי יכול להבחינו לאלתר כמו עד שיראנו לתגר או לקרובו. ולפי דברי הרי"ף ורבינו לא אמרו אלא גבי אונאה. וכ"ת מה לנו למיעל אחר דקדוקים הא בהדיא כתב רבינו שהרי זה מחזירו אפילו אחר כמה שנים, לא קשיא דאיכא לאוקמי כשאין נעשה המקח במזומן לפניו אלא שהמקח היה בשעת הקנין במקום אחר. אבל מדברי הרי"ף מוכח כמו שכתבתי ורבינו ז"ל נגרר אחר דבריו

עמוד 5 מתוך 15

ומסתמא סבירא ליה כוותיה נמי בהאי ודוק. שוב דקדקתי בדברי רבינו במה שכתב והוא שלא נשתמש בו אחר שראה המום, משמע דאפילו ראה המום ושתק חוזר. דאי לא, מאי איריא נשתמש אפילו ראה ושתק אינו חוזר. ומעתה הדברים ק"ו בהיה יכול לבדוק ולא בדק דודאי חוזר.

שאלה זו נותרה במשך שנים רבות שנויה במחלוקת הפוסקים (ראו הרב מרדכי חיים לבטון, נוכח השולחן, חו"מ טו). יש מן הפוסקים שחילקו בין פגמים מצויים לפגמים שאינם מצויים (חכמת שלמה רלב, ג) ויש פוסקים שחילקו בין דרישה לביטול המקח לפני השימוש בו ובין דרישה לביטול המקח לאחר השימוש בו (נתיבות המשפט רלב, א).

בסעיפים 13-15 לחוק המכר תשכ"ח קבע המחוקק כדעות המגבילות את אפשרות ביטול המקח לאחר זמן למומים שאינם ניתנים לאיתור בקלות:

על הקונה לבדוק את הממכר מיד לאחר קבלתו... על הקונה להודיע למוכר על אי-התאמה מיד לאחר מועד הבדיקה... או מיד לאחר שגילה אותה, הכל לפי המוקדם יותר... לא הודיע הקונה על אי ההתאמה... אין הוא זכאי להסתמך עליה... לא היתה אי-ההתאמה ניתנת לגילוי בבדיקה סבירה, זכאי הקונה להסתמך עליה על אף האמור ובלבד שנתן למוכר הודעה עליה מיד לאחר שגילה אותה.

חוק המכר נוגע לעניינים ממוניים שבין אדם לחבירו ואין לו תוקף הלכתי. אולם לדעת פוסקים רבים כאשר קיימת מחלוקת בהלכה, וחוק המדינה מתאים לאחת השיטות, יש להכריע על פי חוק המדינה (שו"ת המהרש"ם ה, מה; משפט שלום קצד, ד"ה כל; הריא"ה הרצוג, תחוקה לישראל על פי התורה, ב, עמ' 72; מדיניות בית הדין בעניין הכרעה במחלוקות, סעיף 6ה). ולפיכך על אף שיש דעות החולקות על דעת המגיד משנה נראה שיש להכריע כדעתו ולהגביל את האפשרות לטעון לביטול המקח לפגמים שאינם ניתנים לאיתור בקלות, בפרט לאור העובדה שבמרבית המקרים הכרעה כנגד דעת המגיד משנה תחייב הוצאת ממון מבעליו.

בהגדרת מום הניתן להבחנה בקלות נתן רבי אברהם מבוטשאש (בספרו כסף הקדשים רלב, ג), מספר עקרונות מעשיים ובהם העקרון לפיו מום הדורש בדיקה של מומחה או מחייב הוצאה כספית כלשהי אינו נחשבת למום שניתן לאבחנה בקלות: "ולהוציא ממון גם מעט כגון לפתוח הכלי י"ל דגם כן אינו גדר יכול להבחינו". לפי זה ניתן לומר כי בהקשר של קניית רכב יש לומר כי מומים עליהם יכול לעמוד הקונה במבט בלתי מקצועי חיצוני על הרכב, בקריאת רשיון הרכב, או בנסיעה קצרה ברכב, מוגדרים כמומים הניתנים לאיתור בקלות שאין הקונה רשאי לדרוש את ביטול המקח בגינם לאחר זמן. לעומת זאת אם מדובר בתקלות אותן יכול לאתר רק מכונאי, או שגילויין כרוך בהוצאה כספית

עמוד 6 מתוך 15

משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים 91080 P.O.B 8178 Brurya St. **Main Office:**
טל' 02-5371485 Tel 02-5379626 פקס 02-5379626 Fax www.erezhemdah.org beitdin@erezhemdah.org ע"ר מס' 580120780

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois

יש להגדירן כמומים שאינם ניתנים לגילוי בקלות שהקונה יכול לחזור לדרוש את ביטול העסקה גם לאחר זמן.

ומן הכלל אל הפרט: במקרה שלפנינו ישנן מספר סיבות לפיהן לא ניתן להגדיר את התקלות עליהן הצביע התובע כתקלות הניתנות לאבחנה בקלות: א. הנתבע עצמו, לטענתו, כלל לא הבחין בבעיה, ולפיכך אין לצפות מהקונה שיבחין בבעיה זו בנסיעת מבחן קצרה. ב. הבולמים עוררו את חשדו של התובע רק בנסיעה בכביש בין עירוני והרעשים התגלו לדבריו רק בהיגוי חד. זה אמנם נעשה לראשונה עם עזיבת מקום המכירה, אולם סביר להניח שרק חזרתם בשנית עם הגעתו של התובע לביתו עוררה מספיק חשד שמדובר בתקלה. כך או כך את האבחנה האם מדובר בתקלה ומהי יכול לגלות רק מכונאי ולפיכך עומדת לתובע הזכות לטענת מקח טעות.

אי לכך קובע בית הדין כי יש לקבל את טענת התובע למקח טעות.

ז. פיצוי הקונה או ביטול העסקה

אחר שהתברר כי התובע זכאי לטעון למקח טעות יש להכריע בשאלה האם התובע רשאי לדרוש בכל מקרה את ביטול המקח או שמא יש לבכר את האפשרות של פיצוי התובע. כמובן שאם נמצא ליקוי משמעותי, אשר מרבית האנשים מקפידים עליו, הדבר מצדיק את ביטול העסקה, והחזרת הרכב למוכר כפי שפסק הרמב"ם (מכירה טו, ה) וכן פסק השולחן ערוך (חוי"מ רלב, ו):

כל שהסכימו עליו בני המדינה שהוא מום שמחזירים בו מקח זה, מחזירין. וכל שהסכימו עליו שאינו מום, הרי זה אינו מחזיר בו אלא אם פירש. שכל הנושא ונותן סתם, על מנהג המדינה הוא סומך.

אולם האם בכל מום מבטלים את המקח או שישנם מומים, אולי משמעותיים פחות, בהם נכון לקיים את המקח ופיצוי כספי הוא הדרך הנכונה לתקן את העיוות. אפשרות זו עולה מפירוש רש"י לגמרא (ביצה ז ע"א):

ההוא דאמר להו: ביעי דפחיא למאן! יהבו ליה ביעי דשחוטא. אתא לקמיה דרבי אמי, אמר להו: מקח טעות הוא, והדר. - פשיטא! - מהו דתימא: האי לאכילה קא בעי להו, והאי דקאמר דפחיא - משום דצריבון, למאי נפקא מינה - למיתבה ליה ביני ביני, קא משמע לן.

הקונה ביקש במפורש ביצים של תרנגולת חיה ותחת זאת קיבל ביצים של תרנגולת שחוטא. במקרה זה אומרת הגמרא כי אם הקונה ביקש את הביצים לאכילה הוא לא יהיה זכאי להחזיר אותן אלא רק לקבל החזר כספי בגין ההפרש שבין הביצים שקיבל ובין הביצים עליהן שילם.

לדעת רש"י (שם, ד"ה למיתבא) לא כל שוני בין פרטי העסקה שסוכמו לבין המימוש שלה מצדיק את ביטול המקח. אם הקונה רכש ביצים על מנת לגדל מהן אפרוחים ונמצא שאינן ראויות לכך,

עמוד 7 מתוך 15

הוא יכול לטעון למקח טעות ולדרוש את ביטול המקח. אולם אם הקונה רכש את הביצים על מנת לאכלן והביצים ראויות לאכילה, אלא שאינן באיכות שסוכמה, אין הוא יכול לדרוש את ביטול המקח, אלא רק את ההפרש בין מחיר הביצים עליהן שילם למחיר הביצים אותן קיבל:

אי בעי להו לאכילה – אין המקח בטל, דהא בני אכילה ניהו, אלא שאלו יפים מהם – ויחזיר לו דמי מעליותן.

מדבריו הסיק בשו"ת תרומת הדשן (שכב) כי פער באיכות המוצר אינו מצדיק את ביטול המקח אלא רק פיצוי וכך פסק להלכה הרמ"א (חו"מ רלג, א):

מכר לו בשר בחזקה שהוא מין איל מסורס, ונמצא שאינו מסורס, המקח קיים ומחזיר לו אונאתו; אלא אם כן ידוע שהלוקח אסטניס שאינו אוכל כלל בשר איל שאינו מסורס. והוא הדין בכל כיוצא בזה. מכר לו כסף בחזקת כסף צרוף ונמצא כסף סיגים, המקח קיים ומחזיר לו האונאה, דהכל מין כסף.

על שיטה זו מקשה הבי"ח (חו"מ רלג, א), הרי סוף סוף טענת מקח טעות מסתמכת על חסרון בגמירות דעת של הקונה. דהיינו, כאשר ברור שאם הקונה היה יודע שהוא מקבל מוצר פגום הוא לא היה מסכים לקנותו, בלי קשר לשאלת המחיר, המקח בטל. סברה זו עומדת גם כאשר הפער אינו במהות המוצר אלא באיכותו, שכן אם ברור שאם הקונה היה יודע שהמוצר אינו באיכות עליה סוכם, הוא לא היה מסכים לקנותו, אזי ברגע הקניין לא היתה גמירות הדעת הנדרשת וממילא אין כאן קנין בכלל:

ודבר תימה פסק דאין לך מום גדול מזה. ותו דהאיך מאכילים לאדם בעל כרחו דבר שאינו מקובל על נפשו. ותו דהלא התנה עמו בפירוש שיהא מאיל מסורס וכשאינו מסורס אינו חפץ לקנותו. ודמי לחטין יפות ונמצאו רעות דלוקח יכול לחזור בו, דאין טעם היפות כטעם הרעות ואפילו היה טעמן שוה אין דעתו ניחא אלא ביפות. וכן מי שאמר לחבירו למכור לו חבית דגים מלוחים גדולים ונמצאו קטנים, אפילו אין ההונאה אלא בפחות משתות בטל המקח לגבי לוקח דהוה ליה כמו שינוי מחפץ לחפץ.

אכן לדעת הרא"ה (הובא בר"ן על הרי"ף קידושין יז ע"ב) הגירסה בגמרא שונה ולפיה הסיבה שהמקח אינו בטל היא שמדובר במקרה בו שאמנם הקונה קנה את הביצים שרכש לשם אכילה, אולם אחרי הקניה הוא שינה את יעודן והכניס אותן לדגירה, וכתוצאה מכך הביצים התקלקלו. כיוון שהקונה שינה את הייעוד של הביצים מה שסוכם עם המוכר וגרם להן נזק, הוא אינו זכאי להחזיר אותן ולקבל את כספו בחזרה. אבל כל עוד הקונה לא עשה עם המוצר פעילות חריגה הפוגעת ביכולת השימוש במוצר, ההשבה אפשרית ואין להסתפק בפיצוי:

עמוד 8 מתוך 15

משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים 91080 P.O.B 8178 Jerusalem
טל' 02-5371485 Tel 02-5379626 פקס 02-5379626 Fax
www.eretzhemdah.org beitdin@eretzhemdah.org ע"ר מס' 580120780

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois

מקצת גרסאות גורסין שם "אותבינהו ולא אפרוח" ומשום הכי סגי באהדורי ביני ביני. משום דאי איתא דלאכילה הוה בעי להו ואי אפשר לו להחזירן דהא אפסדינהו אין לו למוכר להחזיר לו כל המעות. דלוקח לא הוה ליה לאותבינהו, וכיון דאפסדינהו חייב. ומיהו ביני ביני משלם. אבל ודאי הוא הדין דאי איתנהו לביעי דבטל מקח. ויפה אמר...

מי שנתכוון לקנות דבר חשוב מעט, שנאמר שיהא בידו של מוכר להשלים, משלים לו בהרבה מן הגרוע או בדמים אינה תורה, ומשנה שלימה שנינו (בבא בתרא דף פג ע"ב) יפות ונמצאו רעות – לוקח יכול לחזור בו, ובודאי אפילו רצה מוכר [ליתן] לו כפלים מן הרעות לא כל הימנו.

כלומר בכל מקרה בו איכות המוצר שסופק שונה מאיכות המוצר עליה סיכמו הצדדים, עומדת לקונה הזכות לבטל את העסקה כולה, ואין אפשרות לחייב את הקונה להסכים לפיצוי כספי. הב"ח מסיק למעשה כשיטה זו וכך משמע גם מביאור הגר"א (חו"מ רלב, ב).

באשר לעצם הטענה שמעלה הב"ח כלפי תרומת הדשן והרמ"א משמע מדברי נתיבות המשפט (רלב, ג) כי האבחנה אינה רק בין מום הפוגע ביכולת להפיק תועלת מהמקח למטרה לשמה הוא נרכש, ובין מום הפוגע רק באיכותו של המקח. שכן אם מדובר באיכות מתחת למקובל, הרי שהקונה לא גמר בדעתו לקנות את המקח, והוא בטל, כפי שפוסק השולחן ערוך (חו"מ רלב, ו) שהובא לעיל: "כל שהסכימו עליו בני המדינה שהוא מום שמחזירים בו מקח זה, מחזירין". במקרים שהובאו מדובר במום שרוב בני האדם אינם מקפידים עליו, כלומר, אינם דורשים את ביטול המקח אם הוא נמצא, אלא שהקונה אמר שהוא מעוניין באיכות שכזו. במקרה זה אנו מניחים שהיתה גמירות דעת על עצם הקניין, אלא שהואיל והמחיר אינו תואם את איכות המוצר כפי שסופק בפועל, על המוכר לפצות את הקונה עבור ההפרש.

למעשה כתבו האחרונים שהלכה זו לא הוכרעה ויש לנקוט בה על פי הכלל המוציא מחברו עליו הראיה (ראו נתיבות המשפט רלב, ג; שער משפט שם, א). משמעות הדבר היא שבמקרים בהם בוצע תשלום עבור מוצר אשר נמצא כי הוא ראוי לשימוש המקורי עבורו הוא נרכש, ומרבית בני האדם לא היו דורשים את החלפתו ומשתמשים בו כפי שהוא, אלא שהוא אינו באיכות עליה סוכם, לא ניתן לחייב את המוכר לבטל את העסקה כולה ולהשיב התשלום ועל המוכר לפצות את הקונה.

במקרה שלפנינו ודאי שניתן להשתמש ברכב עם דיפרנציאל מקולקל, ואכן הנתבע נסע ברכב ככל הנראה זמן רב מבלי לעמוד בכלל על התקלה וגם התובע נסע באמצעות הרכב למירון. מאידך, קשה להעריך האם רוב בני האדם היו משתמשים ברכב (אחרי קבלת פיצוי) או דורשים את ביטול העסקה, ולפיכך מחמת הספק לא ניתן לחייב את ביטול העסקה במקרה זה ויש להעדיף את פיצוי התובע. אולם, גם אם הערכתנו היתה כי מרבית הקונים היו דורשים את החזרתו, אין זה אומר כי דרישתם

עמוד 9 מתוך 15

משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים 91080 P.O.B 8178 Jerusalem
טל' 02-5371485 Tel 02-5379626 פקס 02-5379626 Fax
www.eretzhemdah.org beitdin@eretzhemdah.org ע"ר מס' 580120780

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois

היתה מתקבלת ויתכן וההלכה היתה מעדיפה את תיקון התקלה על פני ביטול המקח וכפי שנראה להלן.

נמצא, כי יש אפשרות שהליקוי בדיפרנציאל הוא ליקוי שרוב בני האדם מוכנים להסתפק בפיצוי כאשר הוא מתגלה אחר המכירה, ואם כך, הקונה זכאי לפיצוי בלבד.

ח. מום הניתן לתיקון – תיקונו או ביטול העסקה

כאמור לעיל כאשר מדובר על ליקוי משמעותי שמרבית בני האדם מקפידים עליו, זכאי הלוקח לדרוש את ביטול המקח ולא להסתפק בפיצוי כספי. במקרה של ליקוי קטן הקונה זכאי לפיצוי אך לא לביטול.

עד כה עסקנו בליקוי שאינו ניתן לתיקון, בנוגע לליקוי שניתן לתיקון כתב הרא"ש (שו"ת הרא"ש צו, ו):

את אשר שאלת ראובן ושמעון היו באישביליאי ויש לראובן בתים בקרטבא ושניהם היו מכירין בהם במוצאיהם ובמובאיהם ותכונתם וצורתם והסכימו יחד שימכור ראובן לשמעון הבתים בסכום ממון ולאחר ג' חדשים נעשה המכר. ובין ההסכמה והמכר באו כותים לקרטבא וחננו בבתים ההם וקלקלו בהם מקצת מקומות ועשנו כותלי הבית מחמת אש שהדליקו בו ועקרו דלתי הבית והחלונות, וגם הקהל מכרו במס שהיה להם על הבתים דלתות החצר והבית.

ושמעון רוצה לחזור במקח כי נתגלגל קודם גמר המקח והוא לא ידע והוי מקח טעות, וראובן אומר **שדבר מועט הוא הקלקול לנגד ערך הבית** ושהוא יגבה מדמי המכר קלקול הבית על פי ערך שמאים. ושמעון אומר אדרבה מפני שהוא חשוב מאוד קלקול מועט נחשב בו למום גדול והוי מקח טעות. רואה אני את דברי ראובן, כי **בית מכר לו עדיין נקרא בית אם אירע בו קצת קלקול מום עובר הוא** ובדמים שהוא מנכה לו יחזור הבית לקדמותו ואין כאן מקח טעות.

תשובה זו קובעת כי כאשר נתגלה קלקול במקח, אזי אם הקלקול ניתן לתיקון יש להעדיף את התיקון על פני ביטול המקח. תשובה זו סותרת לכאורה תשובה קדומה של הר"י מיגאש (שו"ת הר"י מיגאש, נא). תשובה זו צוטטה באופן חלקי בהגהות מרדכי (כתובות רמז רצב) ומשם הכירו אותה הפוסקים אולם בשל חשיבותה ראוי להביא אותה ממקורה ובלשונה:

וששאלתם ראובן החליף עם שמעון בתים בשדה ואחר זמן טען שמעון ואמר שיש בבתי מומין שלא היה יודע בהם ואמר לו ראובן... אפילו שיהיה כדברך שלא הודעתך מהם אני אתקן מומין אלו באופן שיסורו.

עמוד 10 מתוך 15

משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים 91080 P.O.B 8178 Jerusalem 91080
טל' 02-5371485 Tel 02-5379626 פקס 02-5379626 Fax 02-5379626 Fax
www.erezhemdah.org beitdin@erezhemdah.org "ע"ר מס' 580120780

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois

תשובה:....מה שאמר לו גם כי לא ידעת מהם אני אתקן אותם לך באופן שאסיר המומין הנזכרים. מהם ראוי להתבונן **אם המומין הנזכרים אינם בגוף הבתים אלא באים אליהם ממקום אחר** כגון אמת המים העוברת בהם או צנור מים מקלח עליהם או שיש לאחד מן השכנים תשמיש בכתלים ומה שיהיה בכיוצא בזה **שבהסרת המומין הנזכר יהיו הבתים שלמים ונקיים מבלתי שיחדש דבר בגוף הבתים** הנה חויב שמאחר שהוסרו אותם המומין הנזכרים יהיו החליפין קיימים.

ואם יהיו המומים בגוף הבתים כגון שהיו כתליהם כפי נגליהם שלמים ואינם אלא מודבקים או שהיה בעינם נראה שלם ונמצא שהוא נפסד. אפילו שבנה הכתלים באופן שסר הרקבון שהיה בהן, ויחליף הבנין הנפסד, החליפין אינם קיימין. לפי שהבנין והחדוש שהוא מחדש בהם לא היה בבתים קודם החליפין אבל נתחדש עתה אחר החליפין והיה כאלו פנים חדשות באו לכאן מה שלא נעשו החליפין על כך.

וזה דומה למה שאמרו לענין סנדל שנטלו שתיים מתריסיותו ותקנו שהוא טהור ונתנו סיבה לזה משום דפנים חדשות באו לכאן וכאלו אינו אותו הסנדל ההוא עצמו אבל הוא סנדל אחר. כן הענין כאן הואיל והתיקון הוא בגוף בנין הבתים בהחליף קצת הכתלי הרי הוא כאלו הם בתים אחרים זולת אותן בתים שנעשו החליפין עליהם.

מעיון בשתי התשובות עולה כי מוסכם הן על הר"י מיגאש והן על הרא"ש כי אם מדובר במום שחיצוני לבית, שניתן להסתפק בתיקונו והסרתו ואין לבטל את המקח בגינו. מאידך מוסכם על שניהם כי אם המום פגע במקח באופן ששינה את מהותו ושמו, אזי התיקון אינה אופציה ויש לבטל את המקח כולו.

נראה שהם נחלקו במקרי ביניים, כגון במום במקח עצמו שלא שינה את שמו ומהותו. לדעת הרא"ש מום שניתן לתקנו הוא מום עובר, ומום עובר אינו מצדיק את ביטול המקח והקונה זכאי לפיצוי בלבד. לעומת לדעת הר"י מיגאש המושג מום עובר לא קיים בכלל בעניני מקח טעות, כל עוד המום היה בגוף המקח הקונה זכאי לביטול. כיוון שהמקח לא היה שלם בעת הקניין, האפשרות להשלים אותו אינה משנה את העובדה שהוא מקח טעות.

למעשה השולחן ערוך (חו"מ רלב ה) מביא את דעת הרא"ש ללא כל חולק:

ראובן שמכר לשמעון בתים שיש לו בעיר אחרת, וקודם גמר המקח נכנסו עובדי כוכבים בבתים וקלקלו קצת מקומות ועשו הכתלים ועקרו דלתות הבית והחלונות, ורוצה שמעון לחזור בו, וראובן טוען שכיון שהוא מום עובר ינכה לו מן הדמים כדי שיחזיר הבית לקדמותו ויקיים המקח – הדין עם ראובן.

עמוד 11 מתוך 15

משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים 91080 P.O.B 8178 Jerusalem
טל' 02-5371485 Tel 02-5379626 פקס 02-5379626 Fax
www.eretzhemdah.org beitdin@eretzhemdah.org ע"ר מס' 580120780

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois

אולם הרמ"א מביא את דברי הר"י מיגאש אך הוא אינו סבור שיש כאן מחלוקת אלא דעות המשלימות זו את זו וזו לשונו:

הגה: שהרי בית מכר לו ועדיין נקרא בית. וכן מום שאינו בגוף הבית, כגון שיש לאחר דרך עליו או אמת המים עוברת שם, מסלק המום והמקח קיים. אבל אם המום בגוף הבית, כגון שאמר לו שיש לו כותל שלם, ונמצא רעוע, אינו יכול לבנות לו כותל שלם; וכל כיוצא בזה.

לעניות דעתי הרמ"א לא ראה את דברי הר"י מיגאש במקורם אלא בהגהות מרדכי שם הם מובאים בקיצור נמרץ:

ומה שאמר לתקן המומין אם המומין אינן בגוף הבית כגון אמת המים העוברת בהן או שיש לאחר תשיש עליו החליפין קיימין. אבל אם הם בגוף הקרקע כגון כותל שלם ונמצא רעוע או כותל הנראה של סיד ונמצא של טיט שצריך לסתור ולחדש, פנים חדשות באו לכאן והחליפין בטילין.

מדברים אלו ניתן להבין כי הראשונים הנ"ל משלימים זה את זה. אולם הפסקה האחרונה בתשובת הר"י מיגאש סותרת לכאורה הבנה זו וכך נאמר שם:

ואמנם מום שיהיה מחפירות שהיו בקרקע וכיוצא בזה, כמו בורות שיחין ומערות. גם כי אין כאן דבר שיאמר עליו פנים חדשות באו לכאן, להיות הבנין והכתלים נשארים על הדרך שהיו עליו בעת החליפין ולא נשתנה מהם דבר. עם כל זה להיות המום בעצם הבתים אפילו שעשה בקרקע רצפת אבני שיש וכל בעל תבונה יאמר שנתקן הקרקע בזה תיקון שלם. הואיל והיו הבתים בלתי שלמים בעת החליפין החליפין בטלים מעיקרם, ואפילו שיתקן אותם עתה. וראיה לזה מה שאמרו (כתובות עד ע"ב) הלכה אצל רופא וריפא אותה אינה מקודשת. כל שכן כאן להיות גוף הבתים חסר בעת החליפין ולא ישלם אלא בתוספת זו שנתוסף בה עתה.

דלתות וחלונות עקורים וקירות מלאי עשן ופיח אינם חיצוניים לבית כאמת המים העוברת ליד הבית, אלא הם מום בעצם הבית. ביחס אליו יטען הר"י מיגאש שהוא מום המצדיק את ביטול המקח ואילו הרא"ש טען במפורש שאין הדבר מצדיק את ביטולו של המקח וניתן להסתפק בפיצוי.

נמצא שהרמ"א לא קיבל את דעת הר"י מיגאש אלא רק חלק ממנה, וסייג את דעת הרא"ש לתיקונים אשר אינם גוף המקח ממש כגון החלפת קיר בבית. אולם מה ההבחנה העקרונית לדעת הרמ"א בין ליקוי בדלת שמזכה בפיצוי אך לא בביטול, לבין ליקוי בקיר שמזכה את הקונה בביטול העסקה כולה? לדעת הפרישה (ח"מ רלב, ה) הרא"ש עשה אבחנה בין קלקול קטן לגדול:

עמוד 12 מתוך 15

משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים 91080 P.O.B 8178 Brurya St. **Main Office:**
טל' 02-5371485 Tel 02-5379626 פקס Fax 02-5379626 www.erezhemdah.org beitdin@erezhemdah.org ע"ר מס' 580120780

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois

אם היה הקלקול פחת וחסרון גדול בבית היה הדין עם שמעון שיכול לומר איני רוצה בבית מקולקל אפילו ע"י ניכוי. אבל השתא שאין כאן אלא קלקול מועט וקל לתקנו אמאי לא יקבלו על ידי ניכוי.

אבחנה זו אולי נכונה בדברי רא"ש והיא אף נסמכת על טענת אחד הצדדים בשאלה שהובאה לפני הרא"ש ש"דבר מועט הוא הקלקול לנגד ערך הבית". אולם היא אינה יכולה לשמש אבחנה בדעת הרמ"א הנסמכת על דברי הר"י מיגאש שאינם מבחינים בין תקון גדול לקטן.

אבחנה אחרת מופיעה בדברי הגאון מליסא (מחבר ספר נתיבות המשפט) בספרו מקור חיים (ביאורים תלו, ס"ק ז) כאשר בא לענות על שאלת המגן אברהם. המגן אברהם שאל (או"ח תלו, ז) מדוע בית שאינו בדוק מחמץ נחשב לבית עם מום שמזכה את השוכר בביטול השכירות (אלא שכיוון שיש מצוה בבדיקה, השוכר שמח לקיים מצווה זו), הרי העדר בדיקה אינו מום גדול מהיעדר דלת או חלון בבית, שלדעת השולחן ערוך מצדיקים פיצוי ותיקון ותו לא.

הגאון מליסא השיב שיש להבחין בין מום אשר אינו מונע לחלוטין את השימוש במקח, למום המונע לחלוטין את השימוש במקח עד שיתוקן :

אין המקח קיים רק כשחזי לאותה מלאכה ששכר בשבילה בלי שום הוצאה כגון שיהיה חזי לדירה כששכרו לדירה רק שצריך הוצאה שיחזור לקדמותו. אבל כשאינו ראוי לאותה מלאכה ששכר אותה וצריך להוציא הוצאות שיהיה ראוי לאותה מלאכה, ודאי דהוי כמום בגוף המקח. ומשום הכי בנידון דידן כיון דטעמא דהשוכר צריך בדיקה... כשנכנס ודר בתוכו בלא בדיקה דר בו באיסור מחשש דלמא אתי למיכליה (=את החמץ). והרי אינו ראוי לדירה כל זמן שאינו מוציא עליה הוצאות והוי כטעות בגוף המקח.

ומן הכלל אל הפרט: דיפרנציאל הטעון החלפה בודאי מהווה פגם משמעותי, אך מאידך הוא ניתן לתיקון. לדעת הר"י מיגאש קלקול זה אינו חיצוני לרכב אלא חלק מגוף הרכב ולפיכך הוא מצדיק את ביטול המקח. לעומת זאת לדעת הרא"ש ומרן השו"ע, כיון שהליקוי אינו משנה את שמו של הרכב, הרי שאינו גרוע יותר מבית ללא דלתות שיש להחליפן ואין לבטל את המקח בגינן.

אולם גם לדעת הרמ"א הקובע כי מום בגוף המקח מחייב את ביטולו, לא ברור כלל שמום דיפרנציאל מהווה מום בגוף הרכב המזכה בביטול העסקה. לדעת הפרישה תיקון דיפרנציאל אמנם יקר אך הוא נמוך משמעותית מעלות רכב שלם. כמו כן לדעת הגאון מליסא הרכב ניתן לשימוש גם עם דיפרנציאל מקולקל, והא ראייה שגם התובע וגם הנתבע הצליחו לנסוע בו מרחקים גדולים, לפיכך הוא אינו מצדיק את ביטול המקח. לכן נראה כי לדעת כל הפוסקים אין הצדקה לדרוש את ביטול המקח ואם הנתבע מסרב לבטל את המקח כדרישת התובע, אזי התובע זכאי לפיצוי כספי בלבד שגובהו הוא עלות תיקון התקלה.

עמוד 13 מתוך 15

משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים 91080 P.O.B 8178 Jerusalem
Main Office: 2 Brurya St. P.O.B 8178 Jerusalem 91080

טל' 02-5371485 Tel 02-5379626 פקס 02-5379626 Fax
www.erezhemdah.org www.erezhemdah.org
beitdin@erezhemdah.org ע"ר מס' 580120780

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois

להרחבה ראו: פסק הדין של הרב עובדיה אחיטוב (פסק דין של בית הדין בבית אל, אתר פסקים, פסק דין מס' 625) שעסק בפגמים המצדיקים ביטול רכישת רכב, וקבע כי למעט פגיעה בשלדת הרכב, שהינה גוף הרכב ואינה ניתנת להחלפה, כל פגם אחר נחשב לפגם חיצוני המאפשר פיצוי במקום ביטול. הואיל ופגמים אלה ניתנים לתיקון על ידי החלפת החלק המקולקל ברכב ובכלל זה משאבת דלק, מצבר ישן, או רפידות בלם הניתנות להחלפה. ראו עוד פסק הדין של בית הדין בקרית ארבע בראשות הרב דב ליאור (אתר פסקים, פסק דין מס' 615) שדיפרנציאל פגום שיש להחליפו אינו מצדיק את ביטול רכישת הרכב ועל המוכר לתקנו.

לסיכום: התובע זכאי לפיצוי על הליקוי ולא לביטול העסקה.

ט. שיעור הפיצוי לו זכאי התובע

בית הדין קובע כאמור כי על הנתבע לשלם לתובע בגין הליקויים שנמצאו ברכב העומדים בבסיס התביעה. התובע טען לשני ליקויים שמצא אחרי הקניה, והם: דיפרנציאל מקולקל ובולמי זעזועים שאינם תקינים. בנוגע לבולמי הזעזועים, התובע לא הביא כל ראיה לדבריו כי הבולמים אינם תקינים, ואף לא נקב בעלות התיקון, ולפיכך בית הדין מנוע מלדון הן בעצם הזכות לפיצוי והן בגובה הפיצוי הנדרש בגין תיקונם, במידה ונדרש.

לעומת זאת בנוגע לדיפרנציאל המקולקל התובע לקח את הרכב לבדיקה במוסך מורשה וזה מצא כי אכן קיימת בעיה בדיפרנציאל. על פי הצעת המחיר שהגיש התובע עלות החלפת הדיפרנציאל בחלק משומש מפירוק היא 4,500 ₪. עלות הבדיקה עמדה על סך 188 ₪. ולפיכך על הנתבע לשלם לתובע סכום של 4688 ₪.

י. הוצאות משפט

מדיניות בית הדין היא שלא לחייב בהוצאות משפט אפילו את המפסיד בדין, למעט מקרה בו אחד הצדדים פעל בחוסר תום לב. במקרה שלפנינו שני הצדדים פעלו בתום לב מתוך הנחה שהצדק איתם ולפיכך אין לחייב את אחד הצדדים בהוצאותיו של חברו אולם באגרת בית הדין יתחלקו הצדדים בשווה. התובע שילם אגרה בסך 500 ₪, ולכן הנתבע יחזיר לו סך 250 ₪ עבור האגרה.

יא. החלטה

1. הנתבע, חייב לשלם לתובע סך 4938 ₪ עבור הליקוי בדיפרנציאל ברכב שנמכר ועבור הוצאות משפט, וזאת בתוך 30 יום מהתאריך הנקוב על פסק הדין.
2. הרכב שייך לתובע, ועל הנתבע לאפשר לתובע לקחת ממנו את מפתחות הרכב בתוך 5 ימים מהתאריך הנקוב על פסק הדין. אם הנתבע לא יעשה זאת, יהיה רשאי התובע לפנות לבית הדין לקבלת סעד בתוך 14 מהתאריך הנקוב על פסק דין זה.

עמוד 14 מתוך 15

3. כיוון שהמחלוקת התבררה בפני דיין יחיד הרי שאין אפשרות ערעור על פסק דין זה.

”והאמת והשלום אהבו”

פסק הדין ניתן בתאריך ה' בכסלו תשפ"ג, 29 בנובמבר 2022

בזאת באתי על החתום

הרב אורי סדן – אב"ד

עמוד 15 מתוך 15

משרד ראשי: רח' ברוריה 2, ת.ד. 8178 ירושלים 91080 Jerusalem P.O.B 8178 Brurya St. **Main Office:**
טל' 02-5371485 Tel פקס 02-5379626 Fax www.erezhemdah.org beitdin@erezhemdah.org ע"ר מס' 580120780

Founders: The Bellows Family, Chicago, Illinois